

UITVOERINGSPROGRAMMA VERNIEUWING
TOEZICHT DOMEINEN CHEMIE EN AFVAL

2010

Context	2
Afbakening en beschrijving domeinen	3
Rolverdeling en samenwerking	5
Doel	6
Bedrijf centraal	6
Projecten	8
Externe ontwikkelingen	8
Bijlage	10

Januari 2010

Kees Boekel, VROM-Inspectie

1. Context

Het huidige kabinet zet fors in op de vermindering van de toezichtslast voor bedrijven en overheden en het verhogen van de doelmatigheid van toezicht. Om dat doel te bereiken is het rijksbrede programma Vernieuwing Toezicht (VT) opgezet. Een belangrijk principe bij de uitvoering van dit programma is dat de toezichtlast voor bedrijven wordt verminderd en het toezicht wordt verbeterd (effectiever en efficiënter)¹. De rijksinspecties hebben de vernieuwing van het toezicht ingevuld met de domeinbenadering. In een domein bevindt zich een samenhangende groep bedrijven waarvoor, en voor zover relevant, toezichtslastmetingen zijn uitgevoerd (zowel de kwantitatieve toezichtlast als de kwalitatieve toezichtervaringen van bedrijven) op basis waarvan VT binnen zo'n domein wordt vormgegeven.

De verschillende rijksinspecties trekken één of meerdere domeinen. De VROM-Inspectie (VI) is onder meer trekker voor de domeinen afval en chemie. Voor deze domeinen zijn eindbeelden opgesteld die richting geven aan de activiteiten die in een meerjarig programma moeten worden uitgevoerd. Deze eindbeelden haken in op de resultaten van de toezichtlastmetingen en komen tegemoet aan de politieke wens om het toezicht te verbeteren. Bij de domeinen Chemie en Afval ligt het accent dan vooral op de kwalitatieve verbetering van het toezicht voor een aantal concreet benoemde toezichtaspecten, die (in de vorm van deelprojecten) aangepakt worden in het meerjarige programma. Maar daarnaast is het ook de bedoeling dat met deze aanpak een vermindering van de kwantitatieve toezichtlast wordt bereikt (in de eindbeelden is als doelstelling opgenomen een vermindering van 15% in 2015, met als tussendoel 10% voor 2011).

Naast de domeinbenadering proberen verschillende toezichtsinstanties, waaronder de rijksinspecties en provincies, ook buiten de domeinen invulling te geven aan het gedachtengoed van VT door bijvoorbeeld vormen van samenwerking en taakoverdracht te realiseren.

De basis voor het programma voor 2010 is reeds gelegd in het Uitvoeringsprogramma vernieuwing toezicht domeinen Chemie en Afval 2009. Dit betekent voor 2010 voor een deel het updaten van het programma (en de verschillende deelprojecten) van 2009.

Daarnaast zijn er een aantal belangrijke recente ontwikkelingen op het gebied van toezicht waar het uitvoeringsprogramma een relatie mee heeft en waarop geanticipeerd gaat worden. Dit betreft :

- de koppeling van VT Chemie (en Afval wat betreft de grote bedrijven) aan het BRZO-traject (waarmee in een Bestuurlijk overleg hierover van 29/6 j.l. is ingestemd)
- de koppeling van VT aan de vorming van regionale uitvoerings-diensten en bevoegdheidsverdeling Wabo: de zogenoemde "package deal", een samenhangend pakket aan afspraken tussen IPO, VNG en Rijk om de verbeteringen in de uitvoering van het omgevingsrecht te realiseren.
- de VROM-beleidsaanpak "Samenwerken op maat" (dir. Klimaat en Luchtkwaliteit), hetgeen de voortzetting is van Doelgroepbeleid Milieu en Industrie en waarin vernieuwing toezicht ook één van de onderwerpen zal zijn.

¹ Politiek gezien is het statement gemaakt om te komen tot 25% vermindering van de toezichtslast. Voor het MKB geldt dat het rijk in feite niet meer dan twee toezichtsbezoeken per jaar mag uitvoeren.

Binnen de uitvoering van het programma VT is het uitgangspunt dat het gedachtengoed en de concrete producten van vernieuwing toezicht in al deze ontwikkelingen ingebracht en verankerd worden. Sterker nog, deze nieuwe ontwikkelingen zijn een belangrijke drager daarvoor.

2. Afbakening en beschrijving domeinen

2.1 Afbakening

Vooralsnog beperken de activiteiten binnen de domeinen chemie en afval zich tot het preventief toezicht op milieu, arbo en veiligheid aspecten bij de grote chemiebedrijven (120) en afvalbedrijven (3000) die zich onder provinciaal Wm bevoegd gezag bevinden.

Relevante inspectiediensten in dit programma zijn naast rijkdiensten (VROM-inspectie, Arbeidsinspectie, Rijkswaterstaat, Inspectie Verkeer en Waterstaat, Nederlandse emissie autoriteit en Douane), vooral de provincies en de waterschappen. Op termijn kan uitbreiding/verbreding plaatsvinden naar gemeentelijke chemie- en afvalbedrijven en naar andere "grote"bedrijven die om een vergelijkbare aanpak vragen (raffinaderijen, bulkopslagbedrijven, energiebedrijven).

Vernieuwing toezicht is primair gericht op toezicht, maar met name vergunningverlening hangt daarmee nauw samen. Wat bijv. in het kader van (systeem)toezicht wordt geregeld moet ook zijn plaats krijgen in vergunningverlening.

In het kader van concernaanpak Chemie zal hiermee in 2010 ervaring worden opgedaan (concernaanpak gekoppeld aan systeemtoezicht).

2.2 Beschrijving domeinen

Domein Afval

Het programma Vernieuwing Toezicht domein Afval richt zich in eerste instantie op de ketenonderdelen **recycling en eindverwerking** van afval. Vervoer van afval maakt onderdeel uit van de domeinen "wegtransport" en "transport over water". Bij de bedrijven die actief zijn in de recycling en eindverwerking van afval wordt naar schatting 90% van de omzet gerealiseerd door middelgrote en grote bedrijven die kunnen worden aangemerkt als categorie 28.4-bedrijven. Provincies zijn op dit moment bij al deze inrichtingen vergunningverlener en toezichthouder voor de Wet Milieubeheer. Het VT-domein richt zich op deze groep bedrijven. In totaal gaat het daarbij om circa 3000 afvalbedrijven. De reden voor de genoemde afbakeningen is pragmatisch van aard, namelijk het waarborgen van de beheersbaarheid van het programma voor een complexe, omvangrijke en heterogene sector.

De aanpak voor resterende bedrijven en voor de gemeentelijke bedrijven, is nog niet verder uitgewerkt. Deze bedrijven zullen echter profiteren van de ervaringen en instrumenten die worden ontwikkeld binnen de doelgroep van de 3000 bedrijven. De branchegerichte aanpak zal bovendien zijn doorwerking kennen naar de gemeentelijke bedrijven.

Dat betekent onder meer dat dan ook de gemeentes op termijn een belangrijke partner binnen dit domein zullen worden.

In de "Package deal" is overeengekomen dat het Wabo-bevoegd gezag van de provinciale inrichtingen in principe per 1/1/2012 geheel overgaat naar de gemeenten (met uitzondering van de BRZO- en IPPC-inrichtingen). Naar verwachting gaan al deze afvalbedrijven behoren tot het basistakenpakket van de regionale uitvoeringsdiensten. Deze regionale

diensten zullen dus een belangrijk aangrijpingspunt zijn voor de implementatie van de VT-producten in het domein Afval.

Domein Chemie

De chemische industrie kan worden onderverdeeld in twee subdomeinen:

- 150 grote bedrijven die basischemicaliën en intermediates produceren;
- kleinere bedrijven die basischemicaliën produceren of kleur- en verfstoffen, zeep, inkt etc..

Aan de basis van de chemische industrie staan de circa 150 grote bedrijven die voornamelijk basischemicaliën en intermediates produceren. Deze bedrijven (waar ca. 40.000 mensen werken) hebben voor hun productieproces een chemische reactie nodig. Het overgrote deel daarvan, 120 bedrijven, zijn grote bedrijven die vallen onder het bevoegd gezag Wet milieubeheer van de provincie. Als doelgroep van het project Vernieuwing Toezicht Chemie zijn in eerste instantie deze bedrijven gekozen, omdat met name zij de meeste inspectielast ervaren en de grootte van het domein hiermee beheersbaar is. Niet alleen qua omvang, maar ook qua samenwerkingsvormen. Met ingang van 1 juli 2010 wordt de provincie tevens bevoegd gezag (en daarmee toezichthouder) voor de Omgevingsvergunning (op grond van de WABO) voor deze bedrijven. Ook heeft de provincie reeds de coördinatieplicht voor het toezicht op de BRZO-regelgeving (Besluit Risico's Zware Ongevallen) bij de grote bedrijven vanwege productie of opslag van gevaarlijke stoffen. De provincie heeft daarmee voor de grote bedrijven een belangrijke regierol bij het toezicht.

In de "Packagedeal" is opgenomen dat voor de BRZO- en IPPC-inrichtingen de provincie het bevoegd gezag blijft voor de omgevingsvergunning en dat deze bedrijven (waaronder dus ook de 120 grote chemiebedrijven) tot het basistakenpakket van de regionale diensten gaan behoren.

De regionale diensten zullen dus een belangrijk aangrijpingspunt zijn voor de implementatie van de VT-producten in het domein Chemie.

De resterende 30 bedrijven en de **kleinere** producenten van basischemicaliën en de (voor het merendeel eveneens kleinere) producenten van kleur- en verfstoffen, zeep, inkt, etc. vallen onder het bevoegd gezag Wet milieubeheer van de gemeente.

De resultaten van het onderzoek naar de toezichtlast bij de kleinere producenten laten zien dat bij deze bedrijven nauwelijks sprake is van toezichtlast, en dat er geen behoefte is aan een front office Chemie. Wel is er behoefte aan verbetering van de deskundigheid van de gemeentelijke toezichthouders inzake de Wet milieubeheer en aan informatie voor kleine chemiebedrijven over de wettelijke eisen waaraan men zich moet houden.

In zijn algemeenheid zal deze groep bedrijven kunnen profiteren van de ervaringen en instrumenten die worden ontwikkeld binnen de doelgroep van de 120 grote chemiebedrijven.

Zoals uit de "Packagedeal" blijkt zullen ook deze, onder het WABO-bevoegd gezag van de gemeente blijvende, chemiebedrijven naar verwachting tot het basispakket van de regionale diensten gaan behoren.

Daarmee komt dus de uitvoering van het toezicht (en de vergunningverlening) voor alle chemiebedrijven bij de uitvoeringsdiensten en kunnen de VT-producten in het domein Chemie via deze diensten toegepast worden.

In afstemming met de VNG zal voor deze gemeentelijke bedrijven de concrete aanpak bepaald worden om de toezichtlast te verminderen. Denkbaar is dat de groep van circa 30 grotere bedrijven het spoor volgt van het afgestemd toezicht (ook gekoppeld aan het BRZO-toezicht; circa 1/3 van deze bedrijven valt ook onder het BRZO) en voor de kleinere

vergelijkbare groepen bedrijven (zoals verf- en drukinktbedrijven) bijv. een brancheaanpak wordt ontwikkeld zoals dat ook in het domein Afval gebeurt.

3. **Rolverdeling en samenwerking**

Rond de invulling van het programma wordt in zijn algemeenheid de volgende benadering gekozen wat betreft rolverdeling tussen de VI als domeintrekker en de andere betrokken toezichtinstanties.

In de **ontwikkelfase** is vooral de VI trekker van de projecten en dat levert “producten” op (zowel inhoudelijke bijv. bouwstenen m.b.t. systeemtoezicht, risicogestuurd toezicht, opleidingen, als organisatorische bijv. m.b.t. afgestemd toezicht Chemie, brancheaanpak Afval).

Binnen de domeinen wordt nauw samengewerkt met de diverse toezichtspartners, waarvan de provincies de belangrijkste zijn aangezien zij voor deze domeinen het Wm-bevoegd gezag zijn.

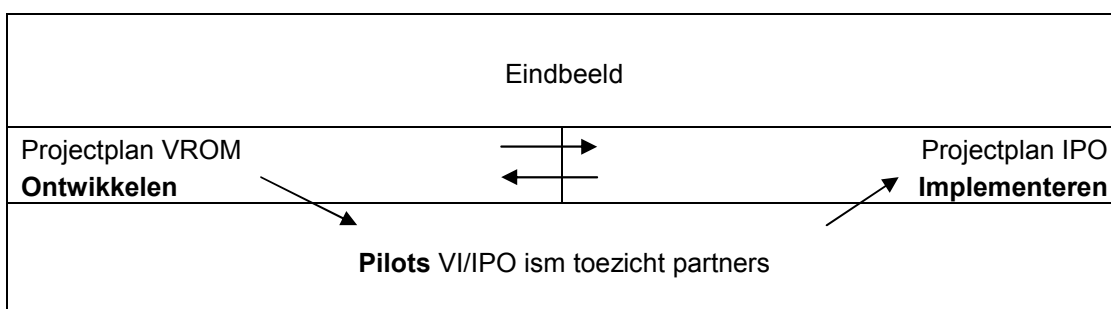
Vanuit de ontwikkelfase worden de producten overgedragen (met ondersteuning vanuit het programma) naar de uitvoering en vindt de **implementatie** plaats door de eerstverantwoordelijken daarvoor.

Een belangrijk onderdeel tijdens de ontwikkelfase is toetsing van draagvlak van opgeleverde produkten bij de belangrijkste toezichthouders en brancheverenigingen.

Voor verschillende produkten, instrumenten, methodes etc. is het nodig ze na ontwikkeling eerst uit te proberen in pilots. In deze fase zijn veelal provincies trekker en wordt ze bijgestaan door zowel de IPO projectleider als medewerkers van de VROM Inspectie (VI).

De pilots worden voorbereid en uitgevoerd in nauwe samenwerking met andere toezichtpartners en relevante branchevertegenwoordigers. Gedurende de pilot zal geëvalueerd worden of het beproefde voldoende invulling van de eindbeelden oplevert. Op basis daarvan zullen provincies en andere relevante organisaties het beproefde, eventueel aangepast, invoeren. Niet voor alle te ontwikkelen onderwerpen is een pilot noodzakelijk.

En ook al lopende ontwikkelde instrumenten /best practice in een of meerdere handavingsorganisaties kunnen na overleg met de VI ter toetsing aan de eindbeelden rechtstreeks ingevoerd worden.

Gezien de fase waarin de domeinen waarvoor de VI trekker is verkeert en de externe ontwikkelingen m.b.t. de regionale uitvoeringsdiensten, wordt als doelstelling gekozen om in 2010 zo veel mogelijk (zodanig gefaseerd afhankelijk van het “product”, met een uitloop naar 2011) toe te werken naar beëindiging van de ontwikkelfase door de VI en overdracht naar (de uitvoeringsorganisatie van) het primair bevoegd gezag. Hiervoor zal in 2010 een overdrachtsplan worden opgesteld.

4. Doel

De doelen die met die met Vernieuwing Toezicht Afval en Chemie bereikt moeten worden zijn gericht op verlaging van last en verhoging van de effectiviteit en efficiëntie van toezicht. Hierbij zijn vier abstractieniveau's te onderscheiden:

- Focus
 - Bedrijfsprocessen met grote risico's worden intensiever gecontroleerd dan vroeger en processen met weinig risico juist minder.
 - Bedrijven die slecht naleven genieten meer toezicht dan die, die goed naleven.
 - De inspectiediensten vanuit het rijk, de gemeente enz. werken onderling goed samen, inspecties zijn afgestemd zodat bedrijven door minder instanties benaderd worden en geen vragen meer dubbel hoeven te beantwoorden.
 - Heldere procedures voor afhandeling incidenten en meldingen (incl. afstemming met Openbaar Ministerie).
- Uniformiteit
 - Vergelijkbare gevallen worden vergelijkbaar aangepakt.
 - De afstemming van het toezicht is landelijk vergelijkbaar georganiseerd.
- Professionaliteit
 - Inspecteurs hebben kennis van zaken van de bedrijfstak waar ze komen.
 - De inspecteurs zijn deskundig en hebben oog voor bedrijfsprocessen. Ze zijn duidelijk over hun taak en over de inspectieresultaten.
 - Inspecteurs benaderen het bedrijf vanuit de instelling dat het bedrijf naleving nastreeft.
 - Inspecteurs maken duidelijk welke regels voor bedrijven gelden, hoe die in elkaar zitten en hoe zij ermee moeten omgaan.
- Verantwoordelijkheid naleving meer bij bedrijfsleven en beter gebruikmaken bij toezicht van bedrijfsinterne zorgsystemen.
 - De manier van controleren is veranderd. De inspecties maken optimaal gebruik van bedrijfsinterne kwaliteitssystemen en gegevens. Als die goed zijn, kan de inspectie zich grotendeels beperken tot systeemtoezicht.

5. Bedrijf centraal

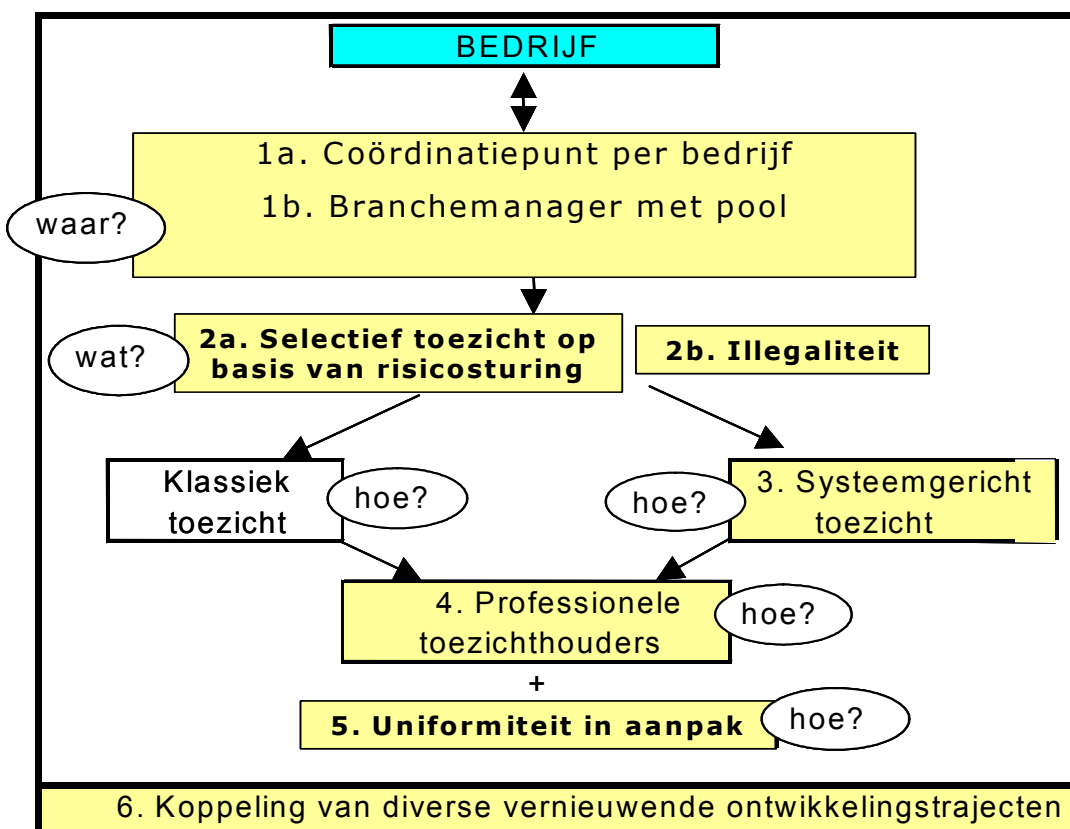
Algemeen uitgangspunt bij de realisatie van de doelen is in ieder geval om het bedrijf centraal te stellen; het bedrijf moet concreet de verandering/verbetering bij het toezicht merken.

De domeinen chemie en afval worden gekenmerkt door enerzijds grote bedrijven en anderzijds kleinere bedrijven. Voor de grote bedrijven (gedefinieerd in de projectplannen) is een bedrijfsgerichte aanpak voor de handliggend, voor de kleinere bedrijven een branchegerichte aanpak. Vermindering van de toezichtlast wil de overheid bereiken langs een zestal hoofdsporen (zie onderstaande figuur). Centraal hierbij zijn bij de grote bedrijven het coördinatiepunt met gezamenlijk toezichtsplan en bij de kleinere bedrijven de branchemanager met een branche-aanpak.

Het toezichtsplan en de branche-aanpak zijn dan ook de producten waar het feitelijk om draait en waar ook andere sporen (de input van andere projecten) in samenkomen. Zij geven invulling aan de volgende aspecten:

- Het “wat” : selectief op basis van risicosturing (inhoudelijk, naleefgedrag)
- Het “hoe” : klassiek toezicht of toezicht op basis van eigen zorgsysteem (systeemgericht toezicht, branchkeurmerken). Gebruik maken van ICT-middelen zoals het gemeenschappelijke informatiesystemen (GIR)
- Het “wie” : Welke instanties betrekken bij welk onderdeel van het toezicht. Professionaliteit van de toezichthouders
- Het “wanneer” : de planning en de frequentie (risicogestuurd)

Voor elk hoofdspoor is een eindbeeld gedefinieerd dat moet worden gerealiseerd in de periode 2011-2015 en een tussendoel voor periode 2008-2011.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat verschillende elementen van Vernieuwing Toezicht gevolgen zullen hebben voor de inhoud van de afgegeven vergunningen. Wat bijv. in het kader van (systeem)toezicht wordt geregeld moet ook zijn plaats krijgen in vergunningverlening.

Zoals in hoofdstuk 2.1 al is genoemd, zal afstemming tussen de toezichtsvorm en de vergunning moeten plaatsvinden gedurende het totale proces van vernieuwing.

In het kader van concernaanpak Chemie zal hiermee in 2010 ervaring worden opgedaan bij concernaanpak (gekoppeld aan systeemtoezicht).

6. Projecten

Om invulling te geven aan het concretiseren van doelen die in de eindbeelden per hoofdspoor zijn geformuleerd, is een aantal projecten gedefinieerd. Deze projecten zijn:

- Coördinatie toezicht bij grote bedrijven (incl. concernaanpak)
- Branchegerichte aanpak
- Systeemgericht toezicht
- Selectief toezicht op basis van risicosturing
- Bevorderen van deskundigheid en professionaliteit
- Digitalisering
- Communicatie

In relatie tot het project “Coördinatie toezicht bij grote bedrijven” loopt het project “Melding ongewone voorvallen” (gericht op een wijziging van art. 17.2 Wm), aangezien dit genoemd is als bijzonder aandachtspunt bij de toezichtlastmetingen.

Voor een samenvattende beschrijving van de projecten wordt verwezen naar bijlage 2. Voor een uitgebreide beschrijving naar de individuele projectplannen.

7. Externe ontwikkelingen

Er is een aantal externe ontwikkelingen op het gebied van toezicht waarmee (de producten van) het programma vernieuwing toezicht directe raakvlakken heeft.

Afstemming BRZO-traject

Vanwege de inhoudelijke en organisatorische overlap tussen de verbetering van het toezicht op de BRZO-bedrijven (het BeterZZO-traject) en op de grote chemiebedrijven (VT-Chemie) is een voorstel gedaan (door de BRZO-regiegroep en de project-en stuurgroep VT-Chemie) om deze trajecten te gaan koppelen en op een termijn van 1-2 jaar geheel samen te voegen.

De bedoeling is om eerst een koppeling op inhoudelijk nivo te realiseren, die zich primair zal richten op het nivo van de gemeenschappelijke infrastructuur en de uitvoering van de toezichtbezoeken.

Bestuurlijk is deze lijn medio 2009 geakkordeerd, waarbij het volgende is afgesproken:

- De LAT-regiegroep en de Stuurgroep Chemie is gevraagd erop toe te zien dat daar waar mogelijk het toezicht gezamenlijk wordt vormgegeven. Op uitvoeringsnivo zullen de inspectiebezoeken in het kader van BRZO en afgestemd toezicht Chemie gezamenlijk vorm worden gegeven. Dit betekent een actiepoint bij het deelproject Coördinatie toezicht grote bedrijven.
- De programmamanager VT heeft een studieopdracht gekregen om de synergieprojecten m.b.t. de gemeenschappelijke infrastructuur te benoemen en deze gezamenlijk op te pakken. Voorbeelden daarvan zijn : ontwikkeling systeemtoezicht, ICT-voorziening (GIR), bevorderen deskundigheid (opleidingen), risicomethodieken. Deze opdracht zal projectmatig worden aangepakt.

7.2 Afstemming met de (implementatie van de) Packagedeal.

In de Kamerbrief van 19/6/2009. (“Nadere Kabinetsreactie handavingsstructuur en eindbeeld Mans/Wabo/Oosting”) zijn de afspraken opgenomen tussen IPO, VNG en Rijk over de Wabo-bevoegdheid m.b.t. de Wm-inrichtingen en over de vorming van regionale

uitvoeringsdiensten. Dit heeft voor een aantal onderdelen daarvan grote consequenties voor het programma VT. De vorming van de regionale diensten biedt grote kansen om de zaken uit VT goed en structureel geïmplementeerd te krijgen. Een aantal ontwikkelingen die nu in gang gezet zijn vanuit VT zullen ingepast moeten worden richting de (vorming van de) regionale uitvoeringsdiensten. Dit betreft bijv. het afgestemde toezicht (nu via provinciale coördinatoren), de brancheaanpak (nu via provinciale branchemanagers), maar bijv. ook de informatiehuishouding en -uitwisseling.

Aangrijpingspunt voor de VI is, zoals in de Kamerbrief aangegeven, dat er een implementatie-programma zal worden opgezet onder regie van VROM. Dit programma bevat componenten die voor de VI in het algemeen (en VT in het bijzonder) van cruciaal belang zijn:

- Ontwikkeling en implementatie van kwaliteitscriteria voor vergunningverlening, toezicht en handhaving;
- Ontwikkeling en realisatie van een landelijk kader voor het stelsel van regionale diensten;
- Ontwikkeling en bouw van de informatiehuishouding;
- Ontwikkeling en realisatie van de afstemming tussen bestuursrecht en strafrecht

Dit implementatieprogramma moet uiterlijk in 2011 worden afgerond. Vanuit het programma VT zullen de concrete VT-producten in de ontwikkel- en voorbereidingsfase van het implementatieprogramma worden ingebracht (richting de betreffende projectleider van het implementatieprogramma). Vervolgens zal de implementatie van de VT-producten ook daadwerkelijk in de praktijk worden gevolgd, d.m.v. een specifieke module in de bredere monitoring van de vorming van de uitvoeringsdiensten; deze bredere monitoring wordt door de regionale afdelingen van de VROM-Inspectie in overleg met IPO/provincies uitgevoerd.

BIJLAGE :

Samenvatting deelprojecten 2010

Project: afstemming en coördinatie toezicht grote bedrijven

In 2010 richt dit project zich niet alleen op de chemiebedrijven, maar ook op de grote afvalbedrijven.

In de jaren daarna zal de doelgroep eventueel uitgebreid kunnen worden met raffinaderijen, grote bedrijven in natte bulk en energiebedrijven. Deze bedrijven zijn momenteel niet formeel ondergebracht in een domein, maar kunnen aanhaken bij de thans voorgestane aanpak van dit project.

Doelstelling voor 2010

- Coördinatie afgestemd toezicht bij alle 12 provincies op regionaal niveau:
 - de organisatie is in 2009 deels gestart o.b.v. het "gemeenschappelijk werkkader toezicht chemiedomein" met een werkgroep van de toezichtpartners;
 - verder vormgeven van regionale aanspreekpunten per bedrijf;
 - afgestemde toezichtbezoeken per provincie in combinatie met uitvoering Brzo-taken;
 - planning 2011 voor alle grote chemie- en afvalbedrijven.
- Faciliteren en beschikbaar stellen van communicatiemiddelen ten behoeve van de implementatie, aangepast werkkader domein chemie.
- Aanhaken bij externe ontwikkelingen in toezichtland, zoals: BeterZOO-programma en regionale uitvoeringsdiensten,
- Verder verkennen van en experimenteren met concernbenadering en integratie toezicht en vergunningverlening.
- In overleg met VNG bepalen welke acties nodig zijn om de toezichtlast te verminderen bij de overige chemiebedrijven waar de gemeente het bevoegd gezag Wm is.

Deelprojecten

In 2010 worden drie deelprojecten onderscheiden

Deelproject	Planning realisatie	Stand van zaken
1.Coördinatie op regionaal niveau -werkgroep per provincie - verder vormgeven van aanspreekpunten per bedrijf -afgestemde toezichtbezoeken (in combinatie met Brzo) -inspectieplan 2011 voor alle grote chemie – en afval bedrijven	-1 ^e kwartaal 2010 - hele jaar 2010 - hele jaar 2010 - 3 ^e kw 4 ^e kw 2010	- in 2009 deels gerealiseerd - in ontwikkeling - in ontwikkeling
2.Faciliteren van het proces -Voortzetting ondersteunen toepassing GIR - Op basis van evaluatie 2009 aanpassen werkkader domein chemie (ook tbv afval) - In overleg met VNG nader uitwerken plan van aanpak gemeentelijke chemiebedrijven	- hele jaar 2010 - 1 ^e kwartaal 2010 - 3 ^e kw 4 ^e kw 2010	- in ontwikkeling
3.Aanhaken bij nieuwe ontwikkelingen -Ontwikkelen scenario's aanhaken BeterZOO-Programma - ontwikkelen scenario's en implementeren VT in	- hele jaar 2010 - hele jaar 2010	- in 2009 gestart met inventarisatie - in 2009 gestart met

uitvoeringsorganisaties - afronding pilot concernbenadering	- 1 ^e kw 2010	inventarisatie - in 2009 gestart met uitvoering
--	--------------------------	---

De projectleider IPO is primair verantwoordelijk voor het eerste deelproject en de VI voor beide andere deelprojecten.

Project: Branchegerichte aanpak

De afvalsector kenmerkt zich door grote verschillen tussen bedrijven in termen van processen en afvalstromen. Dit komt tot uitdrukking in de diversiteit in branche-organisaties. Het betekent dat Vernieuwing Toezicht voor elke branche dient te worden toegespitst en tevens dat het onderscheid tussen grote/complexen bedrijven en overige bedrijven van wezenlijk belang is. Een branche is daarbij op te vatten als een duidelijk te onderscheiden groep bedrijven op grond van verwerkte afvalstroom en/of verwerkingsproces.

De gemeenschappelijke noemer van de toezichtsproblemen in de afvalsector is het ongelijke speelveld in het toezicht voor bedrijven. Een zwaarwegend punt is in de eerste plaats de onvoldoende aandacht voor illegale activiteiten met afval. Afvalbedrijven hebben meermaals te kennen gegeven dat de illegaliteit in hun sector hen een doorn in het oog is, te meer daar het er op lijkt dat deze illegaliteit niet of nauwelijks aan controle onderhevig is. De sector pleit dan ook voor een gerichte aanpak door de overheid. Ook tussen gelijksoortige legale afvalbedrijven is veelvuldig sprake van een ongelijk speelveld. Met name worden genoemd: ongelijke inspectiefrequentie, ongelijke beoordeling, ongelijk kennisniveau van inspecteurs en daarmee samenhangend een toezichtaanpak die te veel afhangt van de individuele inspecteur. Juist omdat veel afvalbedrijven deel uitmaken van landelijk opererende afvalconcerns is dit goed merkbaar. Ze zorgen voor veel irritatie bij de bedrijven en zijn oplosbaar zonder dat ze de effectiviteit van het toezicht aantasten.

De doelstellingen voor 2009 waren:

- Het in algemene zin verder omlijnen/invullen van de branche-aanpak in de afvalsector;
- Het verder ontwikkelen van een branche-aanpak voor vier branches, te weten:
 1. afvalverbrandingsinstallaties (AVI's)
 2. autodemontagebedrijven
 3. puinbrekers (breekbedrijven, houtversnipperaars, asfaltgranuleerders)
 4. op- en overslagbedrijven (incl. gemeentelijke inzamelstations)

Het was de bedoeling deze doelstellingen in de loop van 2009 aan te scherpen, naarmate de contouren per branche-aanpak duidelijker worden. Deze doelstellingen zijn gehaald. Voor autodemontagebedrijven was reeds in de tweede helft van 2008 een begin gemaakt van een branche-aanpak (zwaartepunten illegaliteit en certificering).

De keuze voor de vier genoemde branches komt voort uit de volgende overwegingen:

- De branches zijn zeer verschillend in termen van processen, aantallen bedrijven etc. Ook de wenselijke branche-aanpak is daarom verschillend. Bij autodemontage ligt de nadruk op illegaliteit, bij AVI's op uniformiteit, poolvorming, opleiding etc. In feite levert het 4 modellen op. Deze modellen kunnen in 2010 gebruikt worden voor de uitwerking van de branche-aanpak bij andere branches binnen de afvalsector.
- Met deze branches wordt een substantieel deel van de bedrijven binnen de afvalsector omvat (ca 1500 van de 3000 bedrijven).

Deelproject	Planning realisatie	Stand van zaken
Opstellen visie op branche-aanpak en taken/rollen branchemanager	2009 (maart)	Afgerond
Uitwerken branche-aanpak voor 4 sectoren: <ul style="list-style-type: none"> - Autodemontagebedrijven - Afvalverbrandingsinstallaties - Op- en overslagbedrijven - Breekbedrijven Onder leiding van branchemanager branchegerichte aanpak toezichtsproblemen (m.n. illegaliteit, uniformiteit)	2009 (gehele jaar)	Ontwikkelfase Idem Idem Idem

Het voorstel was om bij de VROM-Inspectie de rol van procesbegeleider/facilitator van de ontwikkeling/uitrol van de branche-aanpak neer te leggen en bij de provincies nadrukkelijk de meer technisch-inhoudelijke rol van branchemanager. Dit is inmiddels bij 3 van de 4 brancheteams gerealiseerd. Alleen bij de op- en overslagbedrijven moet de recentelijk aangestelde branchemanager nog ingewerkt worden. Naar verwachting zal dit in het 1^e kwartaal 2010 zijn beslag krijgen.

Het zwaartepunt van de branche-aanpak en dus ook het zwaartepunt van de taken van de branchemanager ligt op het vlak van het Wet milieubeheer toezicht. Het is echter uitdrukkelijk de bedoeling dat de branchemanager aanspreekpunt is voor alle toezichtsactiviteiten in de betreffende sector. Dus ook het toezicht van de rijksinspecties en ook van andere decentrale overheden dan provincies.

Voor 2010 wordt gewerkt naar een doorontwikkeling en verzelfstandiging van de brancheteams, waarbij de inzet van VT-VI en de IPO-coördinator kan worden afgebouwd (er blijft echter ondersteunende betrokkenheid nodig). In najaar 2009 en in 2010 zijn/worden nationale brancheplannen ontwikkeld, die als kapstok voor de provinciale brancheplannen kunnen worden gebruikt.

In 2010 wordt de branchegerichte aanpak uitgebreid met enkele nieuwe branches. Eén daarvan is niet echt nieuw (de metaal recycling branche), maar deze branche zal voor wat betreft de VT-onderdelen worden overgeheveld van het project horizontaal toezicht, dat nu getrokken wordt door de belastingdienst, naar een brancheteam. Daarnaast is er mogelijk ruimte voor nog 1 andere branche. Met het IPO zal overlegd worden welke branches daarvoor prioritair in aanmerking komen.

Kritische succesfactoren:

- voldoende capaciteit bij de provincies om de nieuwe brancheteams te bemensen.
- voldoende capaciteit bij VT-VI die moet ontstaan door afbouw van de activiteiten bij de bestaande brancheteams.

Dit onderwerp ligt op schema gelet op de gestelde tussendoelen voor 2011 en het gestelde einddoel voor 2015.

Aanpak illegaliteit / free riders in de afvalbranche

In 2009 is gestart met het in kaart brengen van illegaliteit binnen de afvalbranche. Dit onderwerp heeft vertraging opgelopen door capaciteitsproblemen m.b.t. het uitvoeren van tactische analyses. Verwacht wordt dat in het eerste kwartaal van 2010 door de VROM-IOD een analyse gericht op de EVOA zal worden opgeleverd. In die analyse zitten zo het zich laat aanzien voldoende elementen om een onderbouwd plan van aanpak voor 2010 samen te stellen. In 2010 zal gestart worden met gerichte acties (vooral nog binnen de branches waarvoor reeds een brancheteam operationeel is) om de illegaliteit / free riders aan te pakken.

Kritische succesfactoren:

Beschikbaar komen van een voor het doel geschikte tactische analyse, waarop een PvA kan worden gemaakt.

Dit onderwerp ligt nog niet op schema gelet op de gestelde tussendoelen voor 2011 en het gestelde einddoel voor 2015.

Meldpunt illegaliteit

Volgens planning zal in januari 2010 bij het VIM een meldpunt illegaliteit van start gaan.

Kritische succesfactoren:

Capaciteit bij het VIM.

Dit onderwerp ligt op schema gelet op de gestelde tussendoelen voor 2011 en het gestelde einddoel voor 2015.

Meldpunt toezichtslast

Dit onderwerp is in 2009 tot nu toe niet opgepakt. In het voorjaar van 2010 zal dit onderwerp tijdens de besprekingen met het VIM worden ingebracht om te sonderen of het VIM daar een taak in heeft of ziet. Indien dit niet het geval blijkt te zijn zal een zoektocht worden ondernomen om dit meldpunt binnen de VI of mogelijk bij een andere inspectiedienst of bij EZ onder te brengen. Het is het streven om een meldpunt toezichtslast medio 2010 te realiseren.

Kritische succesfactoren:

Het vinden van een geschikte instantie om dit meldpunt daar te realiseren.

Dit onderwerp ligt op schema gelet op de gestelde tussendoelen voor 2011 en het gestelde einddoel voor 2015.

Project: Systeemgericht toezicht

Het overheidstoezicht maakt beperkt gebruik van documentatie en registraties die management/controlesystemen van bedrijven genereren, ofwel van systeemtoezicht. Traditioneel is het toezicht vooral gericht op de directe controle van wettelijke voorschriften (aan producten, aan uitstoot van verontreinigende stoffen, aan arbeidsomstandigheden etc.). Met name bij grote, complexe bedrijven is het moeilijk om op deze wijze een compleet beeld van het nalevingsprofiel van het bedrijf te verkrijgen en van de eventuele structurele

oorzaken van niet-naleving. Dat is niet alleen een kwestie van omvang en complexiteit van de bedrijven/processen, maar vooral ook van de veelheid en diversiteit aan regels en voorschriften die bij dergelijke bedrijven van toepassing zijn.

In Vernieuwing Toezicht in de domeinen Chemie en Afval vormt de ontwikkeling van systeemgericht toezicht één van de hoofdthema's. In het project wordt gesproken van systeemgericht toezicht om te benadrukken dat toezicht via bedrijfssystemen gepaard dient te gaan met (in het ideale geval een beperkt aantal) fysieke controles. Voor een inleidende beschouwing van systeemgericht toezicht wordt verwezen naar de rapportage "Inleiding systeemgericht toezicht milieu en veiligheid voor grote bedrijven" (op www.inspectieloket.nl bij Chemie of Afval).

Systeemtoezicht: toezicht op systemen, processen en methoden die gericht zijn op het borgen van de naleving van wettelijke eisen en niet op de feitelijke naleving zelf

Systeemgericht toezicht: de integrale combinatie van systeemtoezicht en toezicht op output

In het kader van Vernieuwing Toezicht lopen (najaar 2009) in de domeinen Chemie bij 7 bedrijven² projecten systeemgericht toezicht en in het domein Afval bij 5 bedrijven³. Het zwaartepunt ligt daarbij op het Wm-toezicht. Hoewel de projecten bij de diverse bedrijven in verschillende stadia bevinden en ook op onderdelen verschillen, kan worden gesteld dat de perspectieven voor systeemgericht toezicht veelbelovend zijn en dat de betrokken partijen enthousiast zijn (zie voor informatie www.inspectieloket.nl onder chemie en afval). Dit neemt niet weg dat ook wordt geconstateerd dat er nog een behoorlijke ontwikkeling nodig is om systeemgericht toezicht werkelijk in te bedden in de toezichtspraktijk.

Begin 2009 is daarom, als follow-up van een drukbezochte workshop, een landelijke werkgroep aan de slag gegaan om de verdere ontwikkeling vorm te geven en de samenhang met de (vele) andere ontwikkelingen op toezichtsgebied te bewaken. In deze werkgroep zijn rijksinspecties (VROM-Inspectie, Arbeidsinspectie, Rijkswaterstaat), provincie (via IPO + 2 individuele provincies) en de branche-organisaties VNCl (Chemie), VA (Afval) en de Stichting SCCM (certificering ISO 14001) vertegenwoordigd.

De activiteiten in deze werkgroep staan in nauwe wisselwerking met de projecten bij de concrete bedrijven die hierboven zijn benoemd. Het betreft het opstellen van een stappenplan + procesbeschrijving systeemgericht toezicht met daarbij de uitwerking van specifieke bouwstenen als de audit borging wettelijke eisen (compliance competence), de risico-analyse en afsprakendocument. Daarnaast worden in de werkgroep activiteiten uitgevoerd die zijn gericht op (het effenen van) de mogelijke barrières voor systeemgericht toezicht. Het gaat daarbij om onderzoek naar de juridische aspecten en in samenhang daarmee de dialoog met het OM, en de vereiste kennis en kunde van toezichthouders. Voor nadere details wordt verwezen naar de startnotitie van de werkgroep (zie www.inspectieloket.nl bij chemie of afval).

Belangrijke ontwikkelingen voor het project systeemgericht toezicht zijn:

² Thermphos, Vlissingen; AKZO NOBEL Delfzijl en Rijnmond (chlooralkali plants); Shell Moerdijk; Lyondell/Basell Moerdijk; Dr. Kolb, Moerdijk; Remat Chemie, Helmond.

³ Essent Wijster; Twence Hengelo; VAR De Wilp; ATM Moerdijk; Slibverwerking Noord-Brabant, Moerdijk, Verenigde Milieubedrijven Zuid-Holland (VMB, ... bedrijven)

1. De integratie tussen Vernieuwing Toezicht in het domein Chemie en het BRZO toezicht: hierover is bestuurlijke consensus bereikt; hoe snel e.e.a. vorm gaat krijgen is nog niet duidelijk. Voor het project systeemgericht toezicht is het buitengewoon relevant. Er zijn namelijk nogal wat zaken in het kader van BRZO opgetuigd die ook voor systeemgericht toezicht (toegesplitst op toezicht Wm-vergunningen) bruikbaar zijn (als voorbeelden of om direct op aan te sluiten). Dit betekent overigens niet dat het uitsluitend eenrichtingsverkeer hoeft te zijn.

2. De ontwikkeling van de uitvoeringsdiensten en de formulering van kwaliteitscriteria. Zeker waar het om systeemgericht toezicht gaat en kennis en kunde van toezichthouders misschien wel de doorslaggevende factor is, is het van belang hierop in te springen.

De doelstellingen voor 2010 zijn uitgesplitst voor de domeinen Chemie en Afval en Algemene

Het is de bedoeling om deze in de loop van 2010 meer lean en mean te maken.

Domein Chemie:

1. Vervolg van het medio 2009 ingezette traject van integratie van Vernieuwing Toezicht Chemie en BRZO, waarbij streven (wellicht) is naar eenheid in methodiek voor inspecties op het gebied van veiligheid en milieu te komen. De genoemde integratie is overigens een apart project. Gezien echter de consequenties voor systeemgericht toezicht is een nauwe afstemming tussen beide projecten zeer belangrijk.
2. In nauwe samenspraak met de VNCI het inzetten van een traject gericht op het bereiken van systeemtoezicht bij een groot deel van de 125 grote chemiebedrijven (in de periode 2011-2015). Concreet: minimaal 70% en wellicht zelfs meer dan 90%. Dit betekent een forse verhoging van de ambitie zoals weergegeven in de eindbeeldennotitie 2011-2015, waarin 30% werd genoemd.

Domein Afval:

3. In nauwe samenspraak met de branche-organisaties (met name VA maar wellicht ook andere organisaties) het inzetten van een traject gericht op het bereiken van systeemtoezicht (in de periode 2011-2015) bij een groot deel van de grote afvalverwerkingslocaties.⁴

Algemeen:

4. Voltooiing methodiek systeemgericht toezicht (inclusief consequenties door integratie BRZO - VT Chemie).
5. Effenen barrières (ontwikkeling "gerechtvaardigd vertrouwen; juridische haken en ogen" en met name kennis en kunde toezichthouders) en vergroten draagvlak (bij dit laatste overlap met project communicatie).

In overeenstemming met het voorgaande worden in 2009 de volgende deelprojecten onderscheiden:

Deelproject	Planning realisatie	Stand van zaken
Deelproject 1: Vervolg ontwikkeling systeemgericht toezicht Chemie:	2010	

⁴ In 2008 is een niet-limitatieve lijst van circa 35 grote afvalverwerkingslocaties opgesteld, waarvoor systeemgericht toezicht in de rede ligt.

1a . integratie VT Chemie en BRZO		-In voorbereiding
1b start traject SgT bij meerderheid grote Chemie		-In ontwikkeling
Deelproject 2: vervolg ontwikkeling systeemgericht toezicht Afval: start traject SgT bij meerderheid grote afvalverwerkingslocaties	2010	-In ontwikkeling
Deelproject 3: Voltooiing methodiek SgT	2010	-In (eindfase) ontwikkeling
Deelproject 4: Effenen barrières + vergroten draagvlak	2010	-In (eindfase) ontwikkeling

Dit projectplan richt zich op systeemgericht toezicht in algemene zin, maar legt een duidelijk accent op Wm-toezicht bij grote, complexe bedrijven. De belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- Systeemgericht toezicht op Wm-vergunningen bij grote bedrijven is nog vrij weinig ontwikkeld, maar er is wel een vrij duidelijke koers voorhanden (link met SCCM, methodiek compliance, pilots);
- Er is een duidelijk signaal vanuit grote chemie en afvalbedrijven om juist voor dit type toezicht systeemtoezicht te ontwikkelen (Wm-toezicht vormt een aanzienlijk bestanddeel van het totale toezicht).

Door de bestuurlijk gewenste koppeling van VT Chemie en het BRZO toezicht (zie hierboven) kan Wm-systeemtoezicht een forse impuls krijgen. Dit in combinatie met de benodigde bestuurlijke druk vóór Wm-systeemgericht toezicht (die zo is in 2009 duidelijk naar voren is gekomen, noodzakelijk is) kan 2010 een beslissend jaar maken.

Project: Selectief toezicht op basis van risicosturing

Een belangrijke wens van het bedrijfsleven is het aanbrengen van focus in het toezicht: de handhaving capaciteit wordt gericht ingezet, namelijk op hoofdzaken en daar waar de meeste of grootste risico's bestaan. Met als gevolg dat bedrijfsprocessen met veel/grote risico's intensiever gecontroleerd worden dan processen met weinig risico.

Risicoanalyses op bedrijfsniveau bieden inzicht in de belangrijkste risico's bij een bedrijf en zijn daarmee bepalend voor een selectieve aanpak van het toezicht. De uitkomsten van de risicoanalyses geven aan op welke prioritaire onderwerpen het toezicht zich zal richten⁵ en zijn bepalend voor de vorm waarin het toezicht zal plaatsvinden.

Er spelen zes belangrijke uitdagingen rond risicosturing:

- Risicoanalyses worden tot dusver nauwelijks op bedrijfsniveau gemaakt.
- Het verschil in risico-analysemethoden kan er met name bij provincies toe leiden dat er per regio een andere sturing en invulling aan het toezicht wordt gegeven.
- De planning van het toezicht bij bedrijven gebeurt vooralsnog aan de hand van een samengestelde onderwerpenlijst.
- Behalve risicoanalyses op bedrijfsniveau – geschikt voor grote bedrijven in de domeinen chemie en afval – is het soms zinvoller om (aanvullend) gebruik te maken van een risicoanalyse gebaseerd op een ketenbenadering, op een branchegerichte benadering, of op een gebiedsgerichte benadering.

⁵ Niet al het toezicht hoeft echter te zijn toegespitst op risicoanalyses. Zo kan het zijn dat voor het monitoren van realiseren van bijvoorbeeld de rijksdoelen het noodzakelijk is themagerichte of verkennende toezichtacties uit te voeren.

- Een goede risicoanalyse is de basis voor stappen richting selectiever toezicht en systeemtoezicht
- Een goede risicoanalyse kan op termijn als basis dienen voor verbreding naar (samenwerking en coördinatie t.a.v.) vergunningverlening (en handhaving)

Het project "Risicosturing" heeft de volgende doelstellingen:

- Het – in samenwerking met toezichthoudende instantes en bedrijven – tot ontwikkeling brengen van (aanzetten voor) een gemeenschappelijke risico-analyse methodiek voor bedrijfs-, keten en branche niveau.
- Het – in samenwerking met toezichthoudende instantes en bedrijven – tot uitvoering brengen van gemeenschappelijke risico-analyses op bedrijfs-, keten en branche niveau.
- Het vertalen van deze risico-analyses naar selectief en uniforme toezichtplannen per bedrijf, keten en branche.
- Het tot stand brengen van een zekere mate van uniformiteit bij de totstandkoming van risicoanalyses en toezichtplannen.

In 2009 is een herzien PvA geschreven (met als basis het PvA uit 2008). In juli 2009 is een IPO-wergroep van start gegaan om binnen VT te komen tot een zo eenduidig mogelijk risicogestuurd prioriteringsmodel. De resultaten van deze en volgende sessies zullen worden vertaald naar prioritering van handavingsactiviteiten binnen de voor 2010 gereed te komen landelijke brancheplannen.

Kritische succesfactoren:

Eenduidig resultaat van de IPO-wergroep m.b.t. het te ontwikkelen risicomodel.

Dit onderwerp ligt op schema gelet op de gestelde tussendoelen voor 2011 en het gestelde einddoel voor 2015.

Deelproject	Planning realisatie	Stand van zaken
Visie op risicosturing en bijbehorende risicomethodieken <ul style="list-style-type: none"> • Er wordt een inventarisatie en analyse gemaakt van bestaande risicomethodieken (is deels al voorhanden), waarbij ook gebruik wordt gemaakt van ervaringen uit pilots. • Er wordt een workshop georganiseerd met als doel het gezamenlijk in kaart brengen van kansen en valkuilen van risicosturing en zo mogelijk het gezamenlijk ontwikkelen van en visie op risicosturing. Concrete resultaten: visie en een programma van eisen voor risicoanalysemethodieken 	2009 2009	Ontwikkelfase; v.w.b. de provincies en de VI is dit in beeld gebracht; andere hh-partners volgen later Gerealiseerd binnen het kader van een IPO-wergroep (beperkt tot de provincies).
Uitwerken risico-analysemethodieken Toezichthouders ontwikkelen op basis van de resultaten van het eerste deelproject handreikingen voor risico-analyses op bedrijfsniveau, ketenniveau en brancheniveau	Start 2009 realisatie uiterlijk 2010	Tijdens workshop met IPO-wergroep bleek dat risicoanalyses op branchen- en bedrijfsniveau voorhanden zijn. Analyses op ketenniveau komen tot op heden niet voor bij de provincies (provincies hebben meestal slechts zicht op een deel van de keten).

		Tijdens vervolgsessies zal dit worden opgepakt
Pilots selectieve toetsing op basis van risicosturing Uitproberen van de ontwikkelde handreiking en tools in pilots.	Start 2008 doorloop 2009 e.v.	In 2008 is binnen pilots al ervaring opgedaan met risicoanalyses. Deze lijn wordt voortgezet.

Project: Bevorderen van deskundigheid en professionaliteit

Bevorderen van de deskundigheid van toezichthouders kan gezien worden als één van de belangrijkste punten als het gaat om het verminderen van de toezichtslast. Het gaat dan niet alleen om het ontwikkelen van competenties van medewerkers om het gebied van technisch inhoudelijk kennis, maar ook om competenties die te maken hebben met de benaderingswijze van een bedrijf en kennis van bedrijfsorganisaties. Cultuuraspecten hebben een nauwe relatie met het verhogen van de kennis en vaardigheden van toezichthouders.

Het doel van dit project is om vorming- en opleidingsfaciliteiten te ontwikkelen en beschikbaar te stellen aan de diverse toezichthouders binnen de domeinen Afval en Chemie. Deze faciliteiten hebben uiteindelijk het doel om het kennis- en vaardigheden niveau van de toezichthouder te verhogen, zodanig dat bedrijven merken dat daardoor op een effectieve(re) en efficiënte(re) manier toezicht op hun activiteiten wordt gehouden. De aan dit project deelnemende partijen zijn naast de VI de Arbeidsinspectie, de provincies, de brancheorganisaties, het Bureau Inspectieraad, de Inspectie Verkeer en Waterstaat, Rijkswaterstaat en de Unie van Waterschappen.

De in de eerste helft van 2009 uitgevoerde inventarisatie van kennisbehoefte en opleidingen in de domeinen Afval en Chemie heeft geleid tot een aantal aanbevelingen waarmee in de tweede helft van 2009 een start is gemaakt. Dit wordt in 2010 gecontinueerd waarbij, voor zover als mogelijk, wordt ingespeeld op c.q. samengewerkt met de thematische VT-projecten 'coördinatie toezicht grote bedrijven' en 'branchegerichte aanpak', de koppeling BRZO en VT en de ontwikkeling van regionale uitvoeringsorganisaties.

Dit geldt evenzeer voor het ontwikkelen van systeemtoezicht en het opstellen van een strategische kenniskaart hiervoor. Bij de uitwerking van deze onderwerpen wordt nauw samengewerkt tussen de VI- en de BRZO-Academie.

Deelprojecten	Planning realisatie	Stand van zaken (augustus 2009)
Nadere uitwerking aanbevelingen inventarisatie opleidingen/cursussen De in september 2009 in concept beschikbaar gekomen aanbevelingen worden nader uitgewerkt, inspelend op en samenwerkend met de VT-projecten 'coördinatie toezicht grote bedrijven' en 'branchegerichte aanpak' en de ontwikkeling van regionale uitvoeringsdiensten.	Eind 2009 - 2010	De eindrapportage van de inventarisatie opleidingen/cursussen is in september 2009 in concept beschikbaar gekomen; vaststelling ervan in 1 ^e helft 2010.
Strategische kenniskaart systeemtoezicht De eindrapportage van de strategische kenniskaart waarin kennis en kunde zijn benoemd die relevant zijn	2010	De eindrapportage van de strategische kenniskaart waarin kennis en kunde zijn benoemd

<p>voor de leerlijn systeemtoezicht is in september 2009 in concept beschikbaar gekomen. Aan de hierin opgenomen aanbevelingen zal verder vervolg worden gegeven.</p>		<p>die relevant zijn voor de leerlijn systeemtoezicht is in september 2009 in concept beschikbaar gekomen; vaststelling ervan in 1^e helft 2010.</p>
<p>Leerlijn systeemtoezicht Op basis van de strategische kenniskaart kan een stappenplan vorming en opleiding, een leerlijn systeemtoezicht ontwikkeld worden.</p>	2010	<p>De eindrapportages van de strategische kenniskaart en die van het ontwikkelen systeemtoezicht (bevindingen in kader strategische kenniskaart systeemtoezicht) zijn in september 2009 in concept beschikbaar gekomen; vaststelling ervan in 1^e helft 2010</p>
<p>Maatlat voor toezicht op grote afval en chemiebedrijven De maatlat bestaat uit criteria voor de kwaliteit van inspecteurs waaraan ten minste voldaan moet zijn om inspecties bij bepaalde grote Afval en Chemiebedrijven adequaat te kunnen uitvoeren.</p>	Start eind 2009	<p>Deze activiteit wordt meegenomen in de voorziene koppeling BRZO en VT.</p>
<p>Inventarisatie cultuur items In het kader van dit project is gesproken over een gewenste cultuurverandering. In eerste instantie zal echter het begrip cultuur nader gedefinieerd moeten worden. Om een eerste start op dit gebied te maken zal de huidige cultuur allereerst in kaart gebracht worden, door de inventarisatie van de cultuur items die aandacht verdienen, om beter zicht te krijgen op wat er veranderd zou moeten te worden. Hierbij zal nauw worden aangesloten bij initiatieven vanuit de Inspectieraad (Dag van de Inspecteur, Ervaringsdag).</p>	2009/2010	<p>Op 15 oktober 2009 heeft de Dag van de Inspecteur plaatsvinden. Vanaf begin 2010 zullen alle rijksinspecteurs de gelegenheid krijgen de Ervaringsdag te volgen, waarbij cultuurveranderingaspecten een belangrijke rol spelen.</p>

Project: Digitalisering

Dit project betreft activiteiten die binnen het kader van het programma VT VI op het gebied van digitalisering worden uitgevoerd. Het gaat hierbij om ICT-voorzieningen die noodzakelijk zijn om de samenwerking tussen de handhavingpartners i.h.k.v. VT te faciliteren. Die voorzieningen staan niet op zich. Daarom is er veelal een relatie naar andere inhoudelijke (deel-)projecten binnen het programma VT. Specifiek voor de domeinen afval en chemie wordt gestreeft naar een landelijk opschaling van van de Gemeenschappelijke Inspectieruimte (GIR). Alle provincies waar afgestemd toezicht plaatsvindt bij grote chemie- en afvalbedrijven worden hierbij ondersteund door GIR. In 2009 zal dit geconcretiseerd worden in de vorm van pilots die als groeikernen voor het verder opschalen en ontwikkelen van de samenwerkingsvoorzieningen dienen.

De GIR wordt uitgebreid naar alle provincies en gedurende 2010 wordt deze landelijke werkwijze met de GIR geëvalueerd.

Tevens wordt gekeken naar synergiemogelijkheden tussen de GIR-BRZO en -Chemie en wordt aansluiting gezocht bij de ICT-ontwikkelingen (informatiehuishouding) die spelen rondom de uitvoeringsorganisaties in oprichting.

Deelproject	Planning realisatie	Stand van zaken
-Landelijke opschaling GIR Er vindt een verdere toepassing van GIR plaats in samenwerkingspilots bij alle provincies.	2010	-Projectplan is goedgekeurd. Benodigde aanpassingen GIR lopen.
-Koppeling GIR-BRZO en -Chemie Inventarisatie mogelijkheden en uitvoering (is onderdeel algemene opdracht/project koppeling BRZO en VT-Chemie)	2010	Opleiding GIR in voorbereiding. -In voorbereiding
-Koppeling informatiehuishouding reg. uitvoeringsdiensten en GIR Inventarisatie mogelijkheden	2010	-In voorbereiding

Project: Communicatie

Dit project is zeer nauw verbonden met de zeven andere, thematische, projectplannen binnen het programma Vernieuwing Toezicht. De VI is als trekker van onder meer de domeinen afval en chemie verantwoordelijk voor het rapporteren over de voortgang van de uitvoering van de activiteiten binnen de domeinen richting Inspectieraad, politiek en andere betrokken actoren. De plannen die in zeven thematische projecten worden ontwikkeld, de resultaten die daar geboekt worden en de instrumenten die beschikbaar komen zullen breder uitgezet moeten worden, zowel intern binnen de VI als extern naar een breed spectrum van betrokken partijen. Dit zal zowel gedaan worden als informatievoorziening als ook voor afstemming en coördinatie alsmede om te stimuleren, te overtuigen en diverse partijen te betrekken bij de ontwikkelingen in het kader van Vernieuwing Toezicht.

Nu en in de komende periode zijn veel ontwikkelingen gaande, respectievelijk te verwachten, binnen het programma Vernieuwing Toezicht die zich afspelen op een breed speelveld met zeer uiteenlopende partijen en actoren en de directe omgeving daarvan. Te denken valt hierbij onder meer aan de ontwikkeling van regionale uitvoeringsorganisaties die per 1 januari 2012 operationeel moeten zijn en aan de koppeling van BRZO en VT die in 2010 zijn beslag moet krijgen. Een brede communicatie over deze ontwikkelingen en de al gerealiseerde doelen draagt in hoge mate bij aan de doelstelling van het programma Vernieuwing Toezicht.

De vraag naar informatie neemt steeds meer toe. Zo wordt een toenemende vraag van bedrijven en branches geconstateerd aan de medewerkers van het programma Vernieuwing Toezicht om deel te nemen aan informatiemarkten en om presentaties te geven om de bedrijven en de branches te informeren over de plannen, de ontwikkelingen en de gevolgen van Vernieuwing Toezicht voor hen.

Het doel van het project Communicatie is het optimaal inzetten van communicatie ter ondersteuning van de doelstellingen van de onder meer de domeinen afval en chemie,

zowel in de zin van informatievoorziening als in de zin van het creëren van een breed draagvlak voor implementatie van de in de domeinen ontwikkelde instrumenten/methoden.

Vanaf 2010 zal het IPO c.q. de provincies meer en meer de regie van Vernieuwing Toezicht Chemie en Afval van de VROM-Inspectie overnemen (van ontwikkeling naar implementeren), waarbij het voortouw vanaf 2011 bij het IPO zal komen te liggen. Nadere afspraken zullen dan ook in de loop van 2010 gemaakt moeten worden over hoe communicatie vorm zal moeten worden gegeven en welke rol IPO (de provincies) daarbij krijgt en welke de VI.

Deelproject	Planning realisatie	Stand van zaken
Project algemeen <i>Communicatieplan</i> In samenwerking met de VI adviseurs communicatie zal voor 2010 een communicatieplan worden opgesteld.	2010	Concept ligt ter reactie bij de VI-communicatiedeskundigen
Communicatie op basis van thematische projecten binnen programma VT Factsheets, thematische rapportages, presentaties, jaarplan 2010 zullen in nauwe samenwerking met de VI-adviseurs communicatie in hardcopy als digitaal in VT-formaat beschikbaar komen.	2010 (doorlopend)	
Communicatie; overkoepelend voor programma VT <ul style="list-style-type: none"> • Actuele websites: Inspectieloket.nl, VROM en VERA • Overzicht van betrokken partijen en contactpersonen • Informatiemappen VT 	2010 (doorlopend)	
Communicatie: rol IPO en rol VI Doordat de fase van VT in 2010 grotendeels van ontwikkeling naar implementatie zal overgaan, zullen afspraken tussen IPO en VI gemaakt moeten worden hoe communicatie zal worden ingevuld.	2010	

Aangezien Communicatie een continue lopend proces is zullen, afhankelijk van de ontwikkelingen in de ander projecten, gaandeweg meer producten aan dit overzicht toegevoegd worden.

Project: Eenduidige procedure afhandeling meldingen ongewone voorvallen

De Wet Milieubeheer verplicht bedrijven tot melding van 'ongewone' voorvallen. Het begrip ongewoon is hierbij heel ruim gesteld, namelijk dat elke verstoring waarbij sprake is van milieuschade of het dreigen van ontstaan van milieuschade zo spoedig mogelijk aan het bevoegd gezag moet worden gemeld. Het tijdstip en de wijze van melden zijn gelijk voor ieder voorval, ongeacht de ernst ervan.

In 2009 is een project uitgevoerd gericht op het ontwikkelen van een uniforme en praktisch uitvoerbare richtlijn om te komen tot het melden van ongewone voorvallen. In aanvulling op die doelstelling is aangegeven dat indien blijkt dat het noodzakelijk is om bestaande wetgeving te moeten aanpassen, een voorstel hiertoe zal worden gedaan.

Met het project werd beoogd helderheid te geven aan het bedrijfsleven en de overheid over het melden van ongewone voorvallen en incidenten zodat melding door bedrijven landelijk, regionaal en lokaal op vergelijkbare wijze plaatsvindt met een vermindering van de administratieve last voor bedrijfsleven en de overheid.

Binnen het project werd geconcludeerd dat maatwerk op bedrijfsniveau gezien wordt als enige reële en haalbare oplossing om invulling te geven aan de vraag voor een eenduidige meldingsprocedure. Om dit mogelijk te maken bleek het noodzakelijk om hoofdstuk 17 van de Wet Milieubeheer te wijzigen.

Door de projectgroep - bestaande uit deelnemers van het ministerie van VROM, OM, Provincies, gemeenten, DCMR, Unie van Waterschappen en bedrijfsleven - is een tekstvoorstel ontwikkeld voor aanpassing van de artikelen 17.1 en 17.2 van de Wet Milieubeheer. De inwerkingtreding van de aangepaste regelgeving is voorzien eind 2010. De gewijzigde regelgeving geeft de wettelijke mogelijkheid om maatwerk met bedrijven te ontwikkelen. Uitgangspunt blijft dat alle ongewone voorvallen altijd zo spoedig mogelijk worden gemeld, waarbij op bedrijfsniveau maatwerkafspraken kunnen worden gemaakt over vorm en frequentie.

Met de maatwerkafspraken wordt tegemoet gekomen aan de wens om het aantal meldingen voor ongewone voorvallen voor zowel het bedrijfsleven als de overheid beheersbaar te houden

Door de mogelijkheid om bepaalde categorieën ongewone voorvallen niet meer direct te melden maar deze periodiek, via maatwerkafspraken te regelen, vermindert de druk om ongewone voorvallen met beperkte effecten direct te moeten melden. Door een registratieplicht blijft het mogelijk inzicht te hebben in de aard, aantallen en omvang van de ongewone voorvallen.

Het is van belang dat het leveren van maatwerk op bedrijfsniveau op een vergelijkbare manier door overheden wordt toegepast. In de loop van het jaar 2010 zal een landelijke handreiking worden ontwikkeld waarin is aangegeven waarmee dat maatwerk (hoe, wanneer, onder welke voorwaarden) geleverd kan worden.

Het project levert in 2010 het volgende product op:

- Handreiking maatwerk ongewone voorvallen art. 17 Wet milieubeheer.

Project	Planning realisatie	Stand van zaken
Meldingen ongewone voorvallen, handreiking maatwerk	2010	